

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för Veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Upplevda oönskade beteenden hos katt – Förekomst och orsaker till dessa

Sofia Fransson

Uppsala

2009

Examensarbete inom veterinärprogrammet

*ISSN 1652-8697
Examensarbete 2009:39*

Upplevda oönskade beteenden hos katt – Förekomst och orsaker till dessa

Sofia Fransson

Handledare: Jenny Loberg, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Handledare: Christina Lindqvist, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Examinator: Lotta Berg, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

*Examensarbete inom veterinärprogrammet, Uppsala 2009
Fakulteten för Veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Kurskod: EX0235, Nivå X, 30hp*

Nyckelord: Katt, oönskade beteenden, beteendeproblem, problembeteende, klösning, urinering, webenkät

*Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se>
ISSN 1652-8697
Examensarbete 2009:39*

ABSTRACT

The objective was to examine the frequency of unwanted behaviors in the Swedish feline population and what factors in the environment, inheritance and past life that have an influence on the frequency. SLU's web poll generator was used to create a web poll which insinuated that it was a poll with objective to make an inventory of the Swedish feline population. I wanted to avoid that only owners to cats with unwanted behaviors answered the poll. The web link to the poll was sent to SLUs students and posted on Internet forums for people interested in cats. Polls with answers that had information about any unwanted behavior was compiled with information about "sex", "breed", "possibility to go outdoors", amount of cats in the household and information regarding the unwanted behavior, divided in twelve categories.

95 % of the answered polls were made by women and the age among the participants varied between 11 and 98 years. 86 % had previous experience with cats and 66% had previous experience of the same breed. Among the 833 cats, 292 were pure bred. 37,5 % of the cats were castrated males, 31,5 % castrated females, 21% intact females and 10% were intact males. 43 % of the cat owners experienced some kind of unwanted behavior. Breed, sex and possibility to go outdoors influenced the frequency significantly. If the cat lived as single cat or lived with other cats was not significant. The most frequent unwanted behavior was clawing on furniture or other unwanted space. The second most frequent behavior was behaviors around food and water intake. Cat owners to castrated cats, both female and male, reported unwanted behaviors more often than expected. Owners to pure breeds reported unwanted behaviors more seldom than expected.

What questions that is asked and how they are asked is very important for the results. You have to separate the behavior from the person that sees the behavior as a problem to be able to understand all influencing factors. There are a lot of devoted pet owners in Sweden, and a lot of them are willing to help in research and also willing to learn more about their beloved cats.

Key Words: Feline, unwanted behavior, behavior problem, clawing, urinating, web poll

Förord

Jag valde detta ämne för att jag brinner för kattens väl och jag har länge tyckt att oönskade beteenden är ett område som är eftersatt inom veterinärutbildningen. Jag ville sätta mig in i den problematik som finns kring katters oönskade beteenden och också undersöka frekvensen. Beteenden som är vanligt förekommande och dessutom kan leda till avlivning borde alla veterinärer känna till och kunna hjälpa till med.

Jag vill tacka alla engagerade kattägare som har svarat på enkäten. Jag vill också tacka alla er som har hjälpt till att sprida enkäten! Utan ert engagemang och er tid skulle det inte ha gått att göra denna omfattande undersökning. Jenny Loberg, som har varit en engagerad handledare ska ha ett stort tack för all hjälp på vägen! Tack också till Christina Lindqvist, som har fungerat som biträdande handledare. Sist men inte minst vill jag också tacka Joacim Jonsson för hjälp med sammanställning! Tack allihop! ☺

Sofia Fransson, Uppsala 20091215

INNEHÅLL

ABSTRACT.....	1
BAKGRUND	4
SYFTE.....	4
INTRODUKTION.....	5
Statistik över Sveriges kattpopulation.	5
Tidigare undersökningar av oönskade beteenden.....	5
Vanliga beteenden som upplevs som oönskade beteenden och vad de kan bero på:.....	6
Olämplig urinering	6
Rumsrenhet	6
Urinmarkering	7
Nervositet	8
Önskat klösbeteende	8
MATERIAL OCH METOD.....	9
Rapportens struktur	10
RESULTAT	11
Del 1 Allmän information.....	11
Deltagare i studien	11
Katter i studien.....	12
Tillgången på kattlåda och klösmöbel	14
Del 2 Rapporterade oönskade beteenden	16
DISKUSSION.....	20
SLUTSATSER	26
REFERENSFÖRTECKNING	26
Bilaga 1 – Enkäten	29
Bilaga 2 - Mail till studenter och tillägg.....	49
Bilaga 3 - Text på Internetforum på Svenska katters diskussionsforum och text på hemsida.....	51
Bilaga 4 - Konversation med "Katterian"	52

BAKGRUND

Det finns ett stort "överskott" av katter, ett behov av jourhem och det sker avlivningar på grund av att "katten kissar inne" (Lindqvist et al. 2009). Föreningen Djurhjälpens hade den 23 september 2009 länkar till 41 olika jourhem, som i varierande omfattning arbetar med omplaceringar och att leta jourhem till behövande katter.

Flertalet av de beteenden som uppfattas som oönskade är naturliga beteenden som upplevs som ett problem för ägaren (Odendaal 1997). Om veterinärer och djurägare får mer kunskap om kattens beteende samt de faktorer som påverkar beteendenas uppkomst kan problem lättare förebyggas och djurägare kan också få en mer rimlig förväntan på sitt husdjurs beteende (Horwitz 2008). I dagsläget vet man mycket om vilka faktorer som kan påverka uppkomsten av olika oönskade beteenden (Odendaal 1997). Det finns dock lite data på hur viktiga dessa faktorer är i förhållande till varandra. Uppgifter om hur vanligt förekommande olika problem är i förhållande till ras och andra miljöfaktorer saknas.

Det förekommer flera olika uttryck i litteraturen när man läser om beteende hos katt. Dels förekommer "problembeteende", dels "beteendeproblem" och ibland syftas det på kattens problem, ibland på djurägarens problem med kattens beteende (ex. Heinderberger 1997, Horwitz 2008). "Äkta" störningar i kattens beteende, så som exempelvis ullätning hos siames brukar benämnas "beteendestörning" (disorder) (Luescher 2003), men detta uttryck används ej heller konsekvent. Det som undersöks i denna studie är de beteenden som av djurägaren uppfattas som ett problem. Därför har jag valt begreppet "oönskade beteenden" och kommer att använda detta begrepp genom hela arbetet. Detta begrepp har även tidigare använts i en rapport till Jordbruksverket (Lindqvist et al. 2009).

SYFTE

Syftet med detta arbete var att undersöka frekvensen av oönskade beteenden hos katt i den svenska kattpopulationen samt vilka faktorer i kattens miljö, arv och uppväxt som kan påverka detta. Tidigare undersökningar av detta har gjorts på djursjukhus (Lindqvist et al. 2009). Denna enkätstudie syftar till att få ett mer omfattande material att undersöka och komplettera dessa data med eftersom en sned bild kan fås om man enbart utför undersökning hos de kattägare som besöker djursjukhus.

De frågeställningar som ska besvaras är:

I vilken omfattning upplever kattägare att deras katter har oönskade beteenden?

Är det skillnad mellan olika raser i frekvensen av oönskade beteenden?

Om det finns en sådan skillnad, är faktorn "ras" viktigare än miljöfaktorer?

Vilka miljöfaktorer kan ha ett samband med oönskade beteenden?

INTRODUKTION

Statistik över Sveriges kattpopulation.

Enligt SCB fanns det 1 256 000 katter i 726 000 hushåll 21 september 2006. Det innebär att 17% av hushållen hade katt och att det fanns 1,73 katter per hushåll. Statistiken visar att antalet katter per invånare var lägre i storstäderna jämfört med riket i övrigt. Av de hushåll som hade katt var det vanligaste hushållet ett hushåll med barn (23%). Flest katter bodde dock i hushåll utan barn tillsammans med mer än en vuxen. Andelen registrerade renrasiga katter uppgavs vara 13%. 15% av hushållen med renrasig katt uppgavs vara medlem i rasklubb jämfört med 2,8% av alla hushåll med katt.

Tidigare undersökningar av oönskade beteenden.

Undersökningar har funnit att 47-55 % av ägarna har något problem med beteendet hos sin katt och 10-24 % av sällskapskatterna visar någon form av problem med elimination (utsöndring av avfallsprodukter från kroppen, inklusive urin och avföring) under dess livstid (Beaver 2003). I en undersökning av 800 katter visade cirka 50 % en eller flera oönskade beteenden (Crowell-Davis et al. 1997). Enligt Heidenberg (1997) klagade 55 % av ägarna på oönskade beteenden hos deras katt. Det vanligaste beteendet rapporterades av Heidenberger vara relaterat till oro (t.ex. gömmer sig för främlingar) (17 %) följt av oönskat klösbeteende (15 %) och beteende kring födointag (11 %). Undersökningen visade en ofta förekommande kombination av aggression och olika former av oro samt kombinationen oönskat födobeteende och klösning på möbler. Faktorerna ålder, kön och kastrationsstatus fanns vara signifikanta för frekvensen av oönskade beteenden. Kastrerade katter och framför allt kastrerade honkatter hade oönskade beteenden oftare än statistiskt förväntat. Katter som hölls i grupp med två eller tre fanns ha oönskade beteenden oftare än andra. De katter som hade fri tillgång till utevistelse hade färre oönskade beteenden än de katter som fick gå ut mer sällan.

Enligt Heath (1994) har katter färre oönskade beteenden än hundar, men likväl kan de vara störande när de uppstår. Över hälften av de oönskade beteenden som når beteendexpert är eliminationsbeteenden (Heath 1994). I en retrospektiv studie av Bamberger & Houpt (2006) med 736 katter var att katten inte var rumsren ("house soiling") det vanligaste oönskade beteendet under perioden, följt av aggression och beteenden kring födointag. Andra förekommande oönskade beteenden var exempelvis oro och rädslor, överdriven vokalisering (pratsamhet) och överdriven tvättning. Hankatter var överrepresenterade så väl som kastrerade katter (några diagnoser undantaget). Man fann också här korrelation mellan olika typer av oönskade beteenden, där olika diagnoser inom rumsrenhetskategorin hade störst korrelation. "Urinmarkering" korrelerade med "urinering". "Urinmarkering" korrelerade även med "urinering och defekering".

Många diagnoser börjar som en observation av en beteendeförändring av antingen ägaren eller veterinären. Det är väl accepterat att foder kan påverka hälsostatus (Houpt & Zicker 2003). Houpt & Zicker (2003) menar att även foder kan påverka beteenden hos katt. Som exempel nämns att foder som innehåller mer vatten kan

påverka frekvensen eller volymen av urinering, även om detta i sig inte är något problem. Rumsrenhet kan påverkas av förekomsten av kristalluri (kristaller i urinen) (Haupt & Zicker 2003), som i sin tur kan påverkas av födointag (Haupt & Zicker 2003, Ettinger 2005). Sjukdomen diabetes mellitus (DM) karaktäriseras av beteenden som polyuri och polydipsi (ökad urinering och ökad törst). Övervikt ökar risken för DM, som kan yttra sig som frekvent eller olämplig urinering (Ettinger 2005). Heidenberger kom i sin undersökning 1997 fram till att kastrerade katter hade en högre snittvikt än intakta (okastrerade) katter. Hon kom också fram till att katter med en kroppsvikt på över 4 kg hade orosproblem oftare än andra. Orsaken till detta diskuteras dock inte närmare.

Haupt & Zicker (2003) beskrev att en moders dåliga nutritionsstatus under dräktigheten kan påverka ungarnas beteenden negativt, även i vuxen ålder. Exempelvis börjar kattungar till dessa honor använda lådan senare och har ett ökat antisocialt beteende samt ökad frekvens av vokalisering, urinering och klösning. Författarna menade också att begränsad erfarenhet av olika födoämnen hos den unga katten kan ha en permanent påverkan på val av föda senare i livet. Ovilja att äta den mat som djurägaren ställer fram kan ses som ett oönskat beteende.

Separationsångest anses kunna orsaka oönskade beteenden så som olämplig urinering, defekering, överdriven vokalisering, problem med förstörelse ("destructiveness") och överdriven tvättning ("psychogenic grooming") (Schwartz 2002). Schwartz fann att endast 52% av katterna i studien var ensamma katter, vilket innebär att andra husdjur inte förhindrar uppkomsten av separationsångest, då detta är kopplat till separationen från en specifik individ i hushållet. Heidenbergen fann i sin studie (1997) att kastrerade honkatter var mer generellt oroliga än andra.

Vanliga beteenden som upplevs som oönskade beteenden och vad de kan bero på:

Olämplig urinering

Katter som urinerar och defekerar på fel ställe är det vanligaste oönskade beteendet hos katt (O'Farrell & Neville 1994). Enligt Sung & Crowell-Davis (2006) är detta det vanligast förekommande oönskade beteendet vid beteendekliniker, som rapporterar att det drabbar 59-79% av kattpatienterna. En undersökning av 800 kattägare kom fram till att 11% av dessa klagade på olämplig urinering hos deras katt (Sung & Crowell-Davis 2006). För att komma tillrätta med dessa typer av beteenden behöver man först undersöka vilken typ av problem det är frågan om. Lösningen skiljer sig åt beroende på om beteendet är kopplat till misslyckad rumsrenhetsträning, fysisk sjukdom, urinmarkering eller nervositet.

Rumsrenhet

När problemet är rumsrenhet urinerar katten på ett normalt sätt, men på ett ställe som är oacceptabelt för ägaren (O'Farrell & Neville, 1994). Antingen urinerar den inomhus, om katten normalt går ute och gör sina behov, eller utanför kattlådan, om det är frågan om en innekatt. Författarna menade att beteendet verkar

förekomma lika ofta hos hanar som hos honor. Ibland beror beteendet på otillräcklig träning i ung ålder, men i de flesta fall har katten lärt sig rätt beteende men av någon orsak börjar katten urinera på fel sätt. Exempelvis kan en urinvägsinfektion ge problem med frekventa trängningar och katten kanske ej hinner till kattlådan för att urinera (Ettinger 2005). Urinera utanför lådan kan bli en inlärd vana och kvarstå även efter att infektionen är över (O'Farrell & Neville 1994). Författarna nämnde fler orsaker, t.ex. kan utekatter bli rädda för att lämna huset. En nytillkommen katt eller annat husdjur är vanliga orsaker till denna form av rädsla. Andra orsaker till denna typ av beteende kan bero på lokaliseringen av kattlådan, exempelvis om den står för nära matplatsen eller om det är för mycket rörelse kring lådan. Vilken typ av strö som förekommer är också av vikt. Likaså kan en otrevlig erfarenhet leda till att katten kopplar ihop kattlådan med denna och därför sluta använda sig av den (O'Farrell & Neville 1994). Enligt Beaver (2003) är den vanligaste orsaken till att katten ej använder lådan direkt relaterat till kattlådan, lådans innehåll eller dess placering. Dock menar Sung & Crowell-Davis (2006) att lådans placering inte är en faktor som påverkar. Undersökningen inriktades dock på avståndet till bostadens kärnområde ("core area" – ett definierat område där individer i hushållet vistas mer frekvent) och ej avståndet till foderplatsen. Författarna menar att de faktorer som påverkar förekomsten av beteendet är substratpreferenser (ströpreferenser), storlek på kattlådan samt hur ofta lådan rengörs. De menar att tiden som katten gräver i lådan går att använda som en indikator för substratpreferens eller –aversion. Kort grävtid kan indikera att katten ej gillar substratet.

Urinmarkering

Man kan vanligen skilja mellan problem med rumsrenhet och urinmarkering genom att se på kattens kroppsställning och lokalisering. Katten står vid urinmarkering med svansen upprätt och sprayar urin på en lodrät yta jämfört med när den urinerar på vanligt sätt, som sker sittandes urinerande på en horisontell yta. Mängden urin skiljer sig också då en markering ofta består av några få ml urin och vid urinerar då katten försöker tömma hela blåsan. O'Farrell & Neville (1994) menar att urinmarkering är vanligast hos okastrerade hankatter, men det förekommer även hos honkatter och hankastrater. Beteendet verkar också vara vanligare hos vissa raser, t.ex. Siames och Burma (O'Farrell & Neville 1994). Urinmarkering är ett av kattens olika sätt att sätta sin lukt på sin omgivning (O'Farrell & Neville 1994). Funktionen av detta är ej helt klarlagt men kan vara ett sätt att skrämja bort inkräktare eller en metod att öka kattens egen känsla av säkerhet inom reviret (O'Farrell & Neville 1994, Levine 2008). Hankatter sprayar framför allt för att markera sitt revir och i större utsträckning under parningssäsongen (Beaver 2003). Stressade honkatter kan få många olika typer av störande beteenden, inklusive urinsprayning menar Beaver (2003). Levine (2008) och Beaver (2003) menar att lokaliseringen kan ge information om orsaken till beteendet. Urinmarkering kan uppkomma exempelvis när en ny katt introduceras i hushållet eller i grannskapet, en ny person eller annat husdjur introduceras och till och med nya möbler (O'Farrell & Neville 1994). En nyinstallerad kattlucka kan få katten att känna att gränsen mellan inne och ute suddas ut och därmed orsaka oönskade beteenden (O'Farrell & Neville 1994). Frustration, t.ex. beroende på att ägaren inte svarar på kattens försök att få uppmärksamhet, kan även det ge upphov till urinmarkering (O'Farrell & Neville 1994).

Enligt en sammanställning av Landsberg (1997) var detta det vanligaste rapporterade oönskade beteendet från tillfrågade kliniker ("referral practices"). Det finns också med på topp fem bland vanligaste oönskade beteendet som rapporterades av ägare till innekatter i samma sammanställning. Beteendet ökar också risken för att katten ska överges eller lämnas till katthem (Landsberg 1997).

Nervositet

Urinerings på fel plats på grund av stress eller oro ses oftare hos katter som generellt är nervöst lagda (O'Farrell & Neville 1994). Man kan identifiera problemet genom att se på när beteendet uppstår och på vilken plats. Antingen uppstår det slumpvis och ej på någon speciell plats, eller vid tillfällen då katten gömmer sig under eller bakom möbler. Beteendet kan utlösas av flertalet olika faktorer, såsom plötsliga höga ljud, bestraffning, eller långvarigt hot från en annan katt i hushållet (O'Farrell & Neville 1994). Beaver (2003) menar att social stress i någon form kan orsaka många olika typer av oönskade beteenden inklusive problem med rumsrenhet.

Separationsångest har definierats som ett problem hos katt (Beaver 2003) och då ser man urinerings på fel plats som det vanligast förekommande tecknet på problemet. 71 % av katter med separationsångest har enligt Beaver (2003) önskat urineringsbeteende och av dessa urinerar 75 % på ägarens säng. Enligt Schwarz retrospektiva studie från 2002 förekom olämplig urinerings hos 96 av de 136 katter som räknades till katter med separationsångest. I studien kom man fram till att kastrerade hankatter med oönskade beteenden oftare visade tecken på separationsångest jämfört med honkatter (intakta eller kastrerade) med oönskade beteenden.

Oönskat klösbeteende

Att katter önskat klöste på möbler kom på andra plats i en undersökning (Landsberg 1997). Heidenberger (1997) fann att 15 % av kattägarna ansåg att de hade problem med att katten klöste på möbler eller liknande. Där var de vanligaste objekten stolar och soffor följt av väggar och tapeter. Klösning på möbler ökar risken för att katten ska lämnas till ett katthem eller överges (Landsberg 1997). Beaver (2003) menar att oönskat klösbeteende representerar ca 15 % av djurägares klagomål på katters beteende. I hela populationen kattägare rapporterade 20 % att katterna klöste på möbler och 4 % att de klöste på människor. Katter som hålls inomhus använder sig av saker i hushållet om inget annat finns att klösa på (Beaver 2003). Framträdande objekt och platser föredras (Beaver 2003) som t.ex. mjuka möbler och mattor.

MATERIAL OCH METOD

En enkät (se bilaga 1) utformades med hjälp av SLUs enkätgenerator. Olika frågeformulär konsulterades för hjälp med relevanta frågeställningar (Horwitz et al. 2002, O'Farrell & Neville 1994, Landsberg 1997, McGreevy et al. 2003). Förhoppningen var att kunna undersöka frekvensen av oönskade beteenden genom att marknadsföra enkäten som en inventering av kattpopulationen i Sverige för att undvika att endast kattägare som upplever att deras katt har oönskade beteenden svarar på enkäten.

Länken till enkäten skickades via e-post till alla studenter vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Skara, Skinnskatteberg, Ultuna samt Alnarp den 27:e maj 2009 (se bilaga 2). Länken till enkäten lades också ut på Svenska katters diskussionsforum på Internet den 27:e maj med en förfrågan om att sprida länken till andra kattintresserade (se bilaga 3). På grund av att flera frågeställningar inkom om hur enkäten skulle fyllas i skickades ytterligare e-post ut med förtydligande den 27:e maj. Samma dag skickades även e-post till administratören för hemsidan Katterian med en förfrågan om att sprida länken till enkäten (se bilaga 4). Länken skickades till SLUs studenter i Umeå dagen därpå, den 28:e maj 2009 (se bilaga 2). Ett tillägg till texten på forumet lades ut den 29:e maj (se bilaga 3). Den 31:a maj inkom svaret från Katterian att länken låg ute (se bilaga 4).

Enkäten planerades finnas tillgänglig under tre månader. Det första svaret inkom den 27:e maj 2009 09:35:12. På grund av ett inbyggt fel i enkätgeneratören gick det att besvara enkäten även efter stoppdatum. Detta upptäcktes den 14:e september och supporten för enkätgeneratören kontaktades. Denna gav då besked att lösningen var att byta lösenord för enkäten, vilket skulle göra den oåtkomlig utifrån (en ny länk till enkäten genereras genom att skapa ett nytt lösenord). Lösenord byttes samma dag och det sista svaret inkom den 14:e september 2009 10:52:52. Totalt inkom 943 svar under perioden.

Enkätsvaren listades individuellt med möjligheter att ta bort hela enkäter. Ofullständigt ifyllda enkäter togs bort. Till dessa räknades enkäter där den som besvarat enkäten tryckt på "Enter" innan enkäten var klar. På grund av ett annat inbyggt fel i enkätgeneratören kunde enkäten skickas in trots att obligatoriska fält ej hade besvarats. Enkäter som svarat på sista frågan ansågs vara fullständigt ifyllda. Enkäter där hela avdelningar lämnats tomma, trots besvarad sista fråga, räknades också som ofullständigt ifyllda. Totalt 71 enkäter togs bort på grund av ofullständigt ifyllda svar. Enkäter där djurägaren besvarat enkäten och beskrivit flera katter i samma enkät togs bort om det ej gick att urskilja vilket svar som hörde till vilken katt. Om djurägaren besvarat enkäten med tanke på en katt i en fråga med styrda svarsfält och en annan katt i en annan fråga med styrda svarsfält togs denna enkät bort. Totalt 38 enkäter togs bort på grund av de besvarats med information om flera katter. En enkät togs bort på grund av att katten avlidit 2006.

Enkäter där djurägaren upplevt någon form av oönskat beteende sammanställdes i MS Excel med avseende på faktorerna "kön", "ras", "utevistelse", antal katter i hushållet samt uppgifter om beskrivet beteende enligt uppdelning nedan:

- ◆ oönskat klösbeteende
- ◆ oönskat urineringsbeteende
- ◆ övriga beteenden kring eliminering, t.ex. avföring utanför lådan eller problem med substrat
- ◆ oönskat beteende vid kontakt med andra husdjur
- ◆ oönskat beteende vid kontakt med människor
- ◆ oönskat beteende vid kontakt med andra katter
- ◆ stress/rädslobeteende
- ◆ oönskat beteende kring foder och vatten
- ◆ beteende kopplat till medicinska orsaker
- ◆ överdrivet kontaktsökande inkl. vokalisering
- ◆ annan störande nattaktivitet
- ◆ annan störande dagaktivitet

Alla katter som sammanställts enligt ovan räknades tillhöra problemgruppen. Övriga räknades till ickeproblemgruppen. Antalet katter med olika kön, ras, tillgång till utevistelse samt en- eller flerkattshushåll beräknades genom att subtrahera ”problemkatter” från det totala antalet katter inom vardera kategorin.

Effekten av faktorerna kön (intakt hona, intakt hane, kastrerad hona, kastrerad hane), ras (huskatt, raskatt), antalet katter i hushållet (ensam, fler än en katt) och tillgång till utevistelse (fri tillgång, ej fri tillgång, ingen tillgång) på frekvensen av oönskade beteenden analyserades med chitvåtest (Ejlertsson 2003).

Rapportens struktur

Endast data som är relevanta för frågeställningarna kommer att redovisas, analyseras djupare och diskuteras. Fokus kommer att ligga på faktorerna ”kön”, ”ras”, ”tillgång till utevistelse” samt om det finns fler än en katt i hushållet. Svaren på 833 enkäter redovisas nedan. Observera att alla frågor ej besvarats i alla enkäter.

I del 1 redovisas fakta om deltagarna i enkätstudien samt allmänna fakta om deras katter och tillgången på kattlåda och klöspelare. I del 2 av resultaten redovisas och kommenteras insamlade data om oönskade beteenden. I del 2 redovisas också djupare analyser och uträkningar.

RESULTAT

Del 1 Allmän information

Deltagare i studien

Enkät svar inkom från alla Sveriges län. 18 % av deltagarna i studien kom från Uppsala län, 18% från Stockholms län, 16% från Västra Götalands län samt 15% från Skåne län. 42% av deltagarna uppgav att de fick kännedom om enkäten via e-post. 46% uppgav att de fann enkäten via ett kattforum eller en annan sida för kattintresserade. Ett antal uppgav att de blev kontaktad av en vän eller familjemedlem (74 st). Enkäten uppgavs ha spridits till Birmasällskapetets hemsida, Förening Syd kattens hemsida, Perser i fokus samt via Facebook, uppfödare och personalforum på deltagares arbetsplats.

73 stycken hade svårt att förstå någon av frågorna i enkäten och det största problemet fanns hos de som hade fler än en katt, vilket också visades av att många enkäter som beskrev flera katter fick exkluderas. 201 stycken ansåg att enkäten tog för lång tid att fylla i, de flesta ansåg dock ej att detta påverkade deras svar. Då svaren påverkades rapporterades de bli mindre utförliga eller så besvarades enkäten inte för resterande katter i hushållet.

Av de som besvarat frågan om kön var 95% kvinnor och 5 % män. Åldersspridningen varierade mellan 11 och 98 år med flest svar på 24 år (8 %) och medelvärde 32 år.

De som besvarade enkäten hade tidigare erfarenhet av att äga djur. 86% hade tidigare erfarenhet av katt och 66% hade tidigare erfarenhet av samma ras. 91% hade tidigare erfarenhet av andra husdjur. Av 830 deltagare hade 43% skaffat sin katt från en privatperson, 31% från uppfödare och 9% från katthem.

I tabell 1 finns en sammanställning över svaren på fråga 1.7 ”Varför skaffade du denna katt?” Flest deltagare svarade att de ville ha katten som sällskap till människor, djur eller andra katter. De som svarat att katten behövde nytt hem, riskerade att avlivas och de som tagit hand om en katt vid oplanerad ”avel” var den näst största kategorin. Av dem som svarade att avel var en viktig faktor skaffade 11 stycken av dessa katten enbart för avel. Det var få som svarade att de vill ställa ut sin katt och inte avla på den. Ett antal djurägare svarade att katten skaffades av någon annan än dem själva, inklusive sambo eller annan katt (kattmamma som fått barn).

Tabell 1. Sammanställning över orsaker till anskaffandet av denna katt

Orsak till anskaffandet	Antal katter	Andel av katterna
sällskap	504	60 %
barmhärtighet	109	13 %
avel	91	11 %
rättfångare	44	5,3 %
kärlek till katt	32	3,8 %

utställning	14	1,7 %
katten valde människan	12	1,4 %
rasegenskaper	11	1,3 %
valdes av annan	10	1,2 %
blandat	7	0,8 %
summa	834	100,00%

Tabell 2 visar en sammanställning över svaren på fråga 2.3, delfråga ”Totalt antal personer i hushållet?”. Totalt antalet individer uträknat efter övriga delfrågor i samma fråga blir 1871 st, vilket indikerar en osäkerhet i svaren på denna delfråga.

Tabell 2. Totalt antal personer i hushållet

Antal pers. i hushållet	Antal hushåll	Antal individer	Andel hushåll
1	122	122	23 %
2	231	462	44 %
3	73	219	14 %
4	72	288	14 %
5	24	120	4,6 %
6	3	18	0,6 %
8	2	16	0,4 %
summa	527	1245	100,0%

Katter i studien

I studien fanns 292 raskatter och 538 huskatter. Detaljer över rasfördelningen redovisas i Del 2. Av de katter vars ägare besvarade enkäten var 37,5 % hankastrater, 31,5 % honkastrater, 21 % intakta honor och 10 % intakta hanar.

Medelåldern hos katterna i studien (räknat enbart på årtal (2009 = 0 år)) var 5 år och 2 månader. Vid okänd födelsedag ombads djurägaren välja 1 januari. 16 % valde 1 januari vilket visar att en majoritet av djurägarna visste när katten var född. Katterna i undersökningen vägde i snitt 4,3kg (426 svar) med en variation mellan 1 och 11 kg. 145 katter rapporterades väga 5kg eller mer.

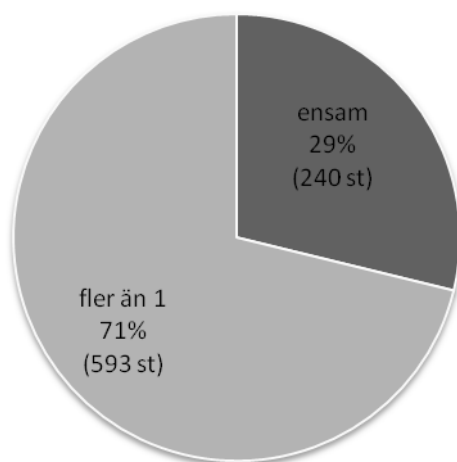
15 % rapporterade att katten användes till avel.

Närmare 90 % av djurägarna var osäkra på hur gammal katten var vid avvänjning. Många visste ej heller vad uttrycket innebar. 37 % rapporterade att katten umgåtts med barn under socialiseringsperioden. 29 % rapporterade att katten umgåtts med andra djurslag, exempelvis hund, häst, marsvin, ko, kanin och papegoja, under samma period.

81 % av katterna beskrevs som sociala, 64 % som lekfulla och 63 % som lugna. 14 % av katterna beskrevs som skygga och 5 % som stressade.

85 % av katterna blev tillrättavisade när ägaren ansåg att de gjort något fel. Detta kunde ske genom att djurägaren sa ”Nej!”, ”Fy!” eller ändrade tonläge, genom att ägaren fräste/väste, genom att ägaren flyttade undan katten från den plats den var på, genom att knäppa den på näsan eller örat, genom att morra och vifta med handen, eller genom att göra höga ljud som t.ex. klappa med händerna. Några djurägare kommenterade att deras katt ej gjorde några fel och därför inte behövde bli tillrättavisad.

Figur 1 visar fördelningen av de katter som lever ensamma eller i flerkattshushåll. I problemgruppen fanns 28 % ensamkatter och 72 % som lever tillsammans med andra katter. Det fanns ingen signifikant skillnad mellan grupperna med avseende på denna faktor ($\chi^2= 0.07$, n.s.). 62 % har svarat Ja, på frågan om det finns fler husdjur i hushållet.

Figur 1. Fördelning över katter som lever ensamma eller i flerkattshushåll.

39 % försvarade sitt revir mot andra katter genom att klösa, morra, fräsa, slå med tasserna, urinera, ”jaga bort dem” m.m.. 32 % st visste ej och 30 % menade att deras katt inte försvarar reviret. 47 % rapporterades ha bytt bostad sedan katten flyttade in. Kommentarer indikerade att det finns katter som regelbundet flyttar mellan olika bostäder, t.ex. mellan lägenhet och sommarstuga, eller mellan olika familjemedlemmar. Detta har inte undersökts närmare.

Majoriteten av katterna (60,5 %) hade begränsad tillgång till utevistelse. Olika sätt som katterna i studien hade tillgång till utevistelse på inkluderar balkong, koppelpromenader, via kattlucka, utsläppt via dörr eller fönster. 26,5 % hade ingen tillgång alls och 13 % hade fri tillgång till utevistelse.

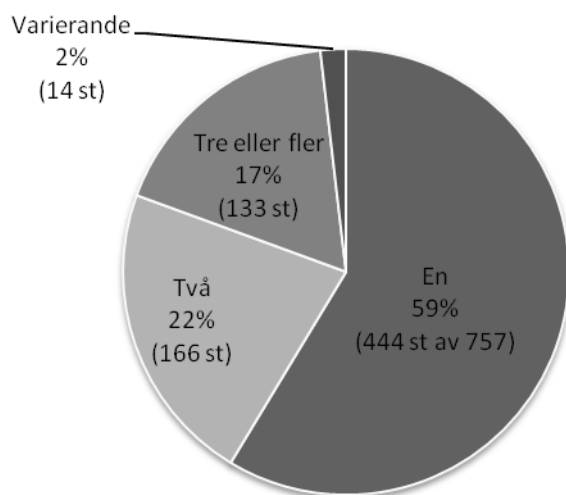
88 % av katterna ansågs vara friska. Övriga hade exempelvis problem som klåda i öron, leverinsufficiens, förkylning, FORL (Feline Odontoclastic Resorptive Lesions – är ett tandlidande hos kattdjur där tandens hårda vävnad successivt bryts ner), njurproblem, HCM (Hypertrofisk kardiomyopati – innebär att hjärtmuskeln förtjockas), astma, allergi, corneasår med uveit (sår på ögats hornhinna och druvhinneinflammation), kronisk rinit (långvarig inflammation i nosens

slemhinna), epilepsi, återkommande urinvägsinfektioner, struma (sjukdom i sköldkörteln) etc. 74 % av djurägarna svarade att de vaccinerar sin katt regelbundet och 43 % att de avmaskar sin katt regelbundet.

Tillgången på kattlåda och klösmöbel

60 % gjorde sina behov inomhus på kattlåda. 26 % gick både inne och ute. 14 % gjorde sina behov utomhus. 0,4 % (3 st) använde kattlådan enbart för avföring och ingen katt använde kattlådan enbart för urin. Kommentarererna indikerar att årstidsvariationer förekom hos flera katter. Andra ställen som katterna gjorde sina behov på inkluderar exempelvis duschen, rabatter, kattlåda i kattgård och kattlåda utomhus.

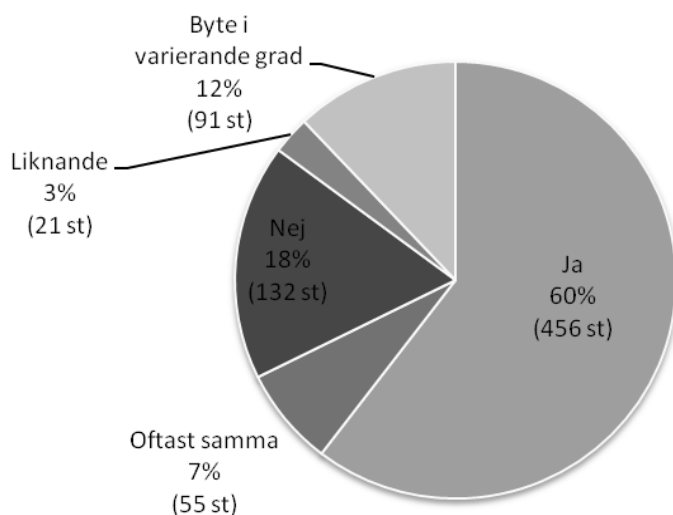
Tillgången på kattlådor för katterna i studien visas i Figur 2. Det högsta rapporterade antalet kattlådor var 13 st. Det framkom att antalet lådor ibland varierar, eventuellt i relation till antalet katter vilket gör att svaret ej gick att placera. En djurägare beskrev en spilta på 1,65 * 3,5 m.

Figur 2. Antalet kattlådor i de hushåll som har kattlåda.

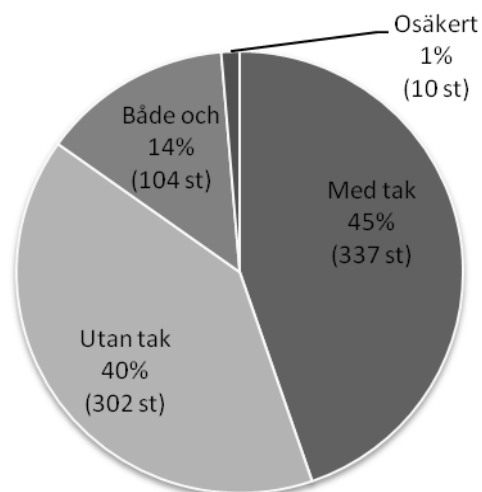
I figur 3 visas fördelningen mellan kattägare som antingen hade samma substrat eller bytte substrat i kattlådan. De som har bytt substrat det senaste halvåret gjorde det bland annat på grund av tillgängligheten, ville prova sig fram till bästa sort, priset, miljöhänsyn eller köpt annan sand av misstag. De kattägare som upplevde att deras katt reagerat på substratbytet rapporterade bland annat att deras katt nyste mindre med det nya, jamade mindre med det nya, vägrade urinera och fick stressblåsa, stökade ner mer runt lådan, nyste av kattsand som dammar och gjorde sina behov utanför lådan.

Figur 3. Fördelningen djurägare som alltid använder samma substrat.

Fördelningen av svaren på frågan om kattlådan var med eller utan tak ses i Figur 4.

Figur 4. Fördelning av olika typer av kattlådor i de hushåll som har kattlåda.

84 % av katterna hade tillgång till klöspelare eller annan klösmöbel. 77 % använde denna frekvent, 14 % använde den sällan och 5 % aldrig. 5 % av ägarna visste ej hur mycket katten använde klösmöbeln. Av de 130 katter som inte hade tillgång till klöspelare hade 30 % fri tillgång till utevistelse och 5 % ingen tillgång alls.

Del 2 Rapporterade oönskade beteenden

Tabell 3. Fördelning av raser i studien

	Problem	Icke problem	Totalt
Abessinier	5	11	16
Balines	2	1	3
Bengal	3	10	13
Birma	14	44	58
Brittisk korthår	8	9	17
Burma	2	2	4
Burmilla	1	1	2
Cornish rex	9	6	15
Devon rex	6	9	15
Europé	4	8	12
Exotic	3	5	8
La Perm	1	2	3
Maine coon	8	11	19
Norsk skogkatt	10	13	23
Ocicat	1	1	2
Oriental	4	7	11
Perser	5	11	16
Ragdoll	6	8	14
Russian Blue	3	1	4
Siames	4	8	12
Sibirisk	2	5	7
Somali	2	5	7
Sphynx	5	3	8
Övriga raskatter	0	3	3
Totalt raskatt	108	184	292
Huskatt	252	286	538
Totalt alla katter	360	470	830

Det var fler ägare till huskatter än statistiskt förväntat som ansåg att deras katt hade oönskade beteenden ($\chi^2=7,48$, $p<0,01$). Det var också fler ägare till kastrerade katter (både honor och hanar) än förväntat som ansåg att deras katt hade oönskade beteenden ($\chi^2=23,46$, $p<0,01$).

4,5 % (37 st) svarade att katten inte fungerar bra med andra katter i hushållet (fråga 2.9). 27 % svarade att frågan ej var tillämplig (alltså att de ej har någon annan katt). Detta kan jämföras med frågan om det finns fler katter i hushållet

(fråga 2.1) där 29 % svarade Nej. 2,1 % (17st) svarade att katten ej fungerar bra med andra husdjur i hushållet. 61 % svarade att frågan inte var tillämpbar. Detta kan jämföras med frågan om det finns fler husdjur i hushållet där 62 % svarade Nej. 2,2 % (18st) ansåg att katten inte fungerar bra med alla människor i hushållet. 4st av dem som ansåg att katten inte fungerade bra med andra katter i hushållet ansåg också att katten inte fungerade bra med andra husdjur. 35 stycken svarade att de upplever något av detta som ett problem. Om det totala antalet möjliga svar på frågan antas vara 68 (37+17+18-4) blir andelen som svarade Ja 52 % (35/68). Alltså upplevde strax över hälften av deltagarna i studien att det är ett problem när deras katt inte kommer överens med alla individer i hushållet.

I Tabell 4 visas fördelningen av tillgång till utevistelse i de två grupperna.

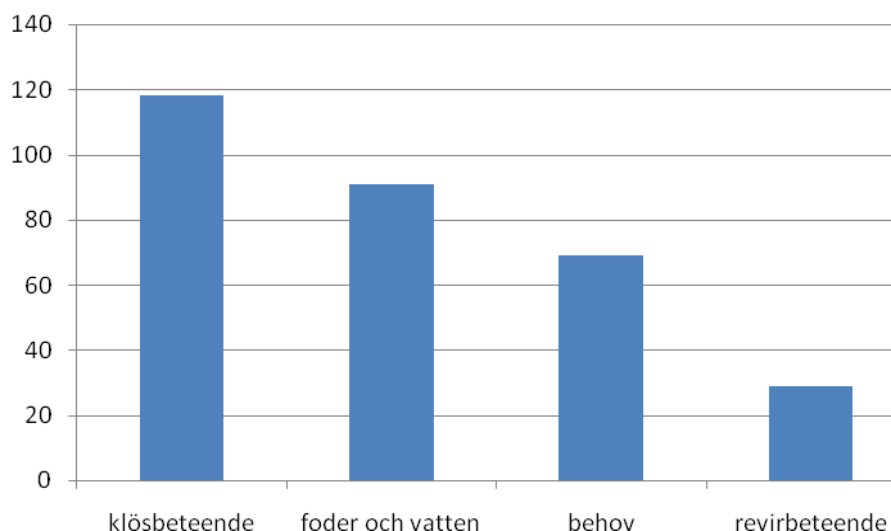
Tabell 4. Fördelning av tillgången på utevistelse

Katter med oönskat beteende	antal	% av gruppen	% av alla
Fri tillgång	40	11 %	4,8 %
Ej fri tillgång	209	58 %	25 %
Ingen utevistelse	111	31 %	13 %
Totalt	360	100,0%	43 %

Katter utan oönskat beteende	antal	% av gruppen	% av alla
Fri tillgång	66	14 %	8,0 %
Ej fri tillgång	292	63 %	35 %
Ingen utevistelse	109	23 %	13 %
Totalt	467	100,0%	56 %

Vid chitvåberäkning av faktorn utevistelse fanns en signifikant skillnad mellan grupperna där det fanns fler katter än förväntat med oönskade beteenden i gruppen "Ingen utevistelse" samt färre än förväntat med oönskade beteenden i grupperna "Ej fri tillgång" och "Fri tillgång". ($\chi^2=6,4$, $p<0,05$)

I figur 5 redovisas antalet djurägare som svarade Ja på de olika delfrågorna till "Upplever du något problem med följande beteende?" Observera att en katt kunde rapporteras ha flera problem.

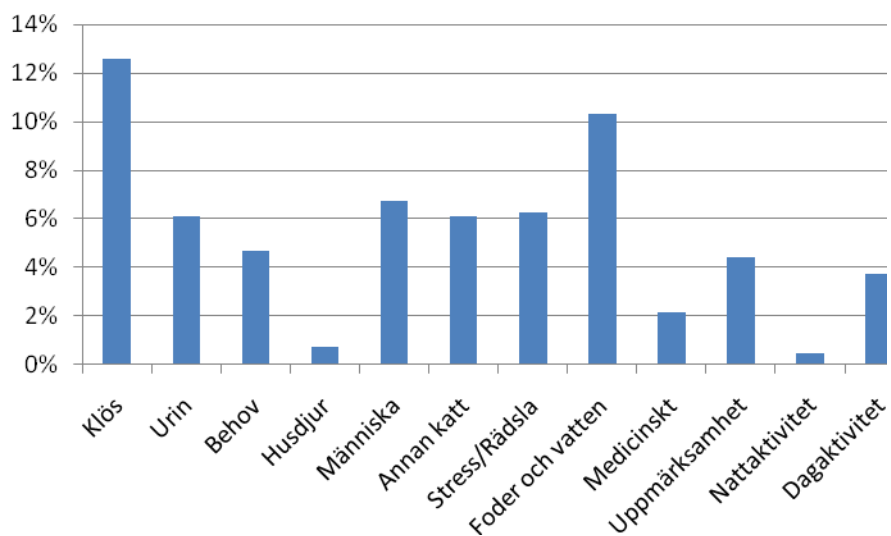
Figur 5. Antalet Ja-svar på frågan om djurägaren upplever något problem med något av beskrivna beteenden.

22 % rapporterade i enkätens sista avdelning (eventuella problembeteenden) att de upplever något onormalt eller störande beteende hos sin katt. Siffran bör tolkas försiktigt, eftersom en del beskrivit ett beteende tidigare i enkäten (se bl.a. figur 5) och därför svarat ”Nej” medan andra svarat ”Ja” och beskrivit samma beteende igen. Det totala antalet som svarade ”Ja” på någon av frågorna 2.9-2.11, 3.9 eller 6.1 (se bilaga 1) redovisas därför senare (se Figur 6 och 7).

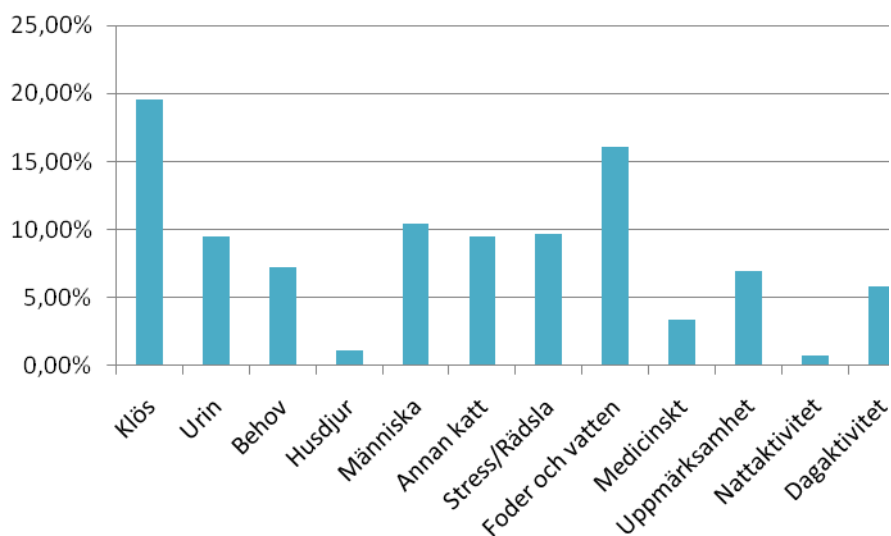
29 % svarade att det har skett någon förändring i sociala kontakter i anslutning till att beteendet började (om enbart Ja-svar räknas som sanna). Som exempel nämns hantverkare och att barn tillkommit. 23 % rapporterade att någon förändring i boendemiljö har skett i samband med beteendets början. Exempel på förändringar som nämns i kommentarerna är att kattkompisen dött eller att duschen renoverats.

74 % rapporterade att de försökt att lösa problemet på egen hand och 25 % att de tagit hjälp för att lösa det. 14 % hade upplevt problem även tidigare i kattens liv.

Totalt rapporterades 536 oönskade beteenden hos 360 katter. I snitt rapporterades 1,49 beteenden per katt hos de med oönskade beteenden. Figur 6 visar hur stor andel av de 833 katterna i studien som rapporterades ha oönskade beteenden och vilka beteenden som rapporteras. Figur 7 visar hur vanliga beteendena var i förhållande till varandra.

Figur 6. Andelen katter som rapporterades ha oönskade beteenden. I Urin finns djurägare som beskrev olämplig urinering eller sprayning. Behov inkluderar beteende kring avföring, beskrivning av problem med kattsand samt de som ej beskrev "behovsproblem" närmare. Husdjur, Människa och Annan katt inkluderar djurägare till de katter som beskrevs bete sig oönskat i kontakten med någon av dessa. Annan katt inkluderar även de djurägare som svarade "Ja" på frågan om revirproblem utan att förklara problemet närmare. Stress/Rädsla inkluderar orosbeteenden samt djurägare till de katter som beskrevs som "nervösa" och till de katter som utövade överdrivet tvättande. Foder och vatten inkluderar exempelvis djurägare till katter som ville ha mer mat än de fick, de som ansågs dricka för lite, "kräsna" katter och katter som lekte i vattenskålen eller inte ville dricka ur skål. Uppmärksamhet inkluderar djurägare som upplevde att deras katter vokaliserade mycket eller högljutt samt påkallade uppmärksamhet på annat sätt för ofta. Medicinskt inkluderar djurägare till de katter som förändrat sitt beteendet i samband med känd sjukdom, katter som kräktes eller hade diarré, samt till de som hade svårt att tvätta sig pga. övervikt och de som var svåra att borsta. Natt- och dagaktivitet inkluderar de djurägare som beskrev beteenden som ej passade in i någon av de övriga kategorierna.

Figur 7. Andelen oönskade beteenden som rapporterades. I Urin finns djurägare som beskrev olämplig urinering eller sprayning. Behov inkluderar beteende kring avföring,

beskrivning av problem med kattsand samt de som ej beskrev "behovsproblematik" närmare. Husdjur, Människa och Annan katt inkluderar djurägare till de katter som beskrevs bete sig oönskat i kontakten med någon av dessa. Annan katt inkluderar även de djurägare som svarade "Ja" på frågan om revirproblem utan att förklara problemet närmare. Stress/Rädsla inkluderar orosbeteenden samt djurägare till de katter som beskrevs som "nervösa" och till de katter som utövade överdrivet tvättande. Foder och vatten inkluderar exempelvis djurägare till katter som ville ha mer mat än de fick, de som ansågs dricka för lite, "kräsna" katter och katter som lekte i vattenskålen eller inte ville dricka ur skål. Uppmärksamhet inkluderar djurägare som upplevde att deras katter vokaliserade mycket eller högljutt samt påkallade uppmärksamhet på annat sätt för ofta. Medicinskt inkluderar djurägare till de katter som förändrat sitt beteendet i samband med känd sjukdom, katter som kräktes eller hade diarré, samt till de som hade svårt att tvätta sig pga. övervikt och de som var svåra att borsta. Natt- och dagaktivitet inkluderar de djurägare som beskrev beteenden som ej passade in i någon av de övriga kategorierna.

DISKUSSION

Att majoriteten av deltagarna i denna studie var kvinnor är i linje med andra undersökningar (Shore et al. 2008, Shore et al. 2005, Heindenberger 1997). Shores undersökningar låg dock på ca 75% kvinnor och Heindenberger på 87% kvinnor. Ingen jämförelse har dock gjorts mellan deltagarna i denna studie och "kattägarpopulationen". Framst för att den idag inte är känd i detalj. Att så stor andel som ca 95% av deltagarna i denna studie var kvinnor gör det svårt att applicera resultaten på män som grupp. Är kvinnor i så stor utsträckning som denna studie antyder ansvariga för husdjuren? Kan det vara så att kvinnor har en mer omvårdande karaktär och att resultatet i sin tur beror på det? Skiljer sig resultaten åt med avseende på om det är en man eller kvinna som beskriver samma katt i hushållet? Det vore intressant att låta flera individer i samma hushåll beskriva samma katt för att på så sätt få mer information om hur olika samma situation kan beskrivas beroende på vem som beskriver den. Vid en jämförelse mellan fördelningen av svar från olika län i enkäten med befolkningsandelen i respektive län enligt data från SCB anades en skillnad. Andelen svarande från Uppsala var avsevärt högre än andelen av Sveriges population som bor i Uppsala. Stockholm hade mindre antal svar jämfört med andelen av Sveriges population som bor i Stockholm. I övrigt var fördelningen i stort sett representativ för befolkningsandelen i respektive län. Orsaken till att Uppsala var överrepresenterat kan vara hur spridningen av enkäten gick till i kombination med att en stor andel av deltagarna gick på SLU i Uppsala. Ingen jämförelse har dock gjorts med kattägarpopulationen utan enbart invånarantalet.

I denna studie beskrevs något eller flera oönskade beteenden hos 43 % av totalt 830 katter. I snitt rapporterades 1,49 oönskade beteenden per katt av de djurägare som upplevde något oönskat beteende. Heidenberger (1997) rapporterade att 55 % av katterna i en undersökning hade djurägare som önskade lösa något problem med sin katts beteende. Man kan utifrån detta anta att veterinärer utan att vara medvetna om detta möter kattägare som upplever någon form av oönskat beteende hos sin katt. En undersökning (Shore et al. 2008) visade att det är större sannolikhet att djurägare använder sig av gratis alternativ (veterinärbesök undantaget) för att få hjälp med oönskade beteenden hos sina djur. Möjliga orsaker till att ägarna inte diskuterar oönskade beteenden vid veterinärbesök kan vara att kostnaden för besöket har betydelse för att problemet inte tas upp, eller att

det är tidsbrist om besöket görs exempelvis på grund av profylax. Det är möjligt att fler oönskade beteenden skulle kunna uppmärksammas om veterinären ställde frågor om detta i högre grad än idag. Horwitz (2008) ansåg att djurägare ska tillfrågas om förändringar i beteenden vid varje veterinärbesök. Hon skrev också att djurägare kanske inte annars är medvetna om att veterinären kan hjälpa till med detta. Det finns data över hur sannolikt det är att djurägare vänder sig till kliniker och ber om hjälp (Shore et al. 2008). Det finns dock ej data över hur vanligt det är att veterinärer frågar om oönskade beteenden vid besök som föranletts av annan anledning. Enligt Slater (2004) bör veterinärer arbeta förebyggande genom att identifiera problem som kan medföra att katter överges. Idag ersätter inte försäkringsbolagen i Sverige beteenderelaterade problem, vilket antagligen påverkar frekvensen djurägare som söker veterinärhjälp för just detta. Det kan också vara så att katter inte ”får” kosta så mycket eftersom de ofta är billiga i inköp jämfört med hundar.

Rasen verkar ha betydelse för frekvensen av rapporterade oönskade beteenden. Fler huskatter än statistiskt förväntat uppgavs ha något oönskat beteende. Heidenberger (1997) fann dock ingen signifikant skillnad hos olika raser, som denna undersökning funnit. Att färre raskatter rapporterades ha problem kan ha med djurägarens förväntning på katten att göra. Det skulle även kunna tyda på att dessa ägare ger sina katter mer omvårdnad än huskatters ägare. Shore et al. (2008) visade att det finns en korrelation mellan ägarens förhållande till sin katt och ägarens beteende. Det är dock ej visat att raskattägare känner starkare för sina katter än huskattägare. Dock förekommer färre raskatter på katthem (egen erfarenhet samt personligt meddelande Mariette Rohlertz, personal på katthemmet Samvetet Uppsala 20091109), vilket skulle kunna indikera att så är fallet. Raskatter kan också vara lättare att placera och därför inte ha lika stort behov av katthem.

Kattens kastrationsstatus verkar också ha betydelse för frekvensen, då det fanns fler än statistiskt förväntat av kastrerade katter oavsett kön i problemgruppen. Heidenberger (1997) rapporterade också att kastrerade katter har oönskade beteenden oftare än förväntat. Okastrerade individer kan tänkas ”förväntas” bete sig oönskat (ha en ursäkt för beteendet), exempelvis att markera revir, och därför inte rapporteras ha något oönskat beteende i lika stor utsträckning som kastrerade. Resultaten visar att något fler rapporterade att katten används till avel än de som rapporterade att de skaffade sig katten i syfte att avla på den. Detta kan innebära oönskade kullar, eller att djurägaren inte haft som syfte att avla vid införskaffandet men senare velat göra detta ändå.

Tillgången på utevistelse verkar också påverka då katter som ej har tillgång till utevistelse förekom i högre grad än statistiskt förväntat i problemgruppen. I denna studie hade endast 13 % av katterna fri tillgång till utevistelse och 61 % fick gå ut under varierad form av kontroll. I Heidenbergers undersökning från 1997 hade 14 % fri tillgång till utevistelse medan 55 % fick gå fritt utomhus ibland vilket liknar fördelningen i denna studie. Heidenberger fann även hon att katter som hade fri tillgång till utevistelse hade oönskade beteenden mer sällan. En del av skillnaden mellan rapporterade oönskade beteenden skulle dock kunna bero på hur stor del av beteendet som djurägaren har möjlighet att se. Att katten urinerat i sandlådan, tuggat på gräslöken i trädgårdslandet eller klöst på dörren till mjölkammaren är

troligen svårare att upptäcka än att katten urinerat i hallen, även om de tidigare beteendena också skulle kunna anses som störande om de upptäcktes. En utekatt är antagligen obevakad en större del av tiden jämfört med en innekatt. Eftersom många kattägare bor i lägenhet kan det vara svårt att ordna fri tillgång till utevistelse. Det är ej heller önskvärt i alla fall, då utemiljön ibland kan vara farlig för katter som får springa fritt. Det förekommer dock att vissa kattraser marknadsförs som ”innekatter”, vilket skulle kunna påverka de katterna negativt om det ej visas att dessa raser verkligen fungerar bättre inomhus än andra raser. Några sådana studier har ej gjorts.

Data i denna studie indikerar att det inte föreligger någon skillnad i förekomsten av rapporterade problem hos ensamkatter och katter i flerkattshushåll. Andra undersökningar har dock visat på motsatsen, att katter i flerkattshushåll rapporteras ha fler oönskade beteenden (Heidenberger 1997). Det förekommer dock att djurägare skaffar en extra katt så att deras första katt ej ska vara ensam då djurägaren är på jobbet. Risker med detta är att katter som lider av separationsångest kan få större problem i och med en ny katt och eventuell revirproblematik som kan uppstå (Bamberger & Houpt 2006). Schwartz (2002) menar att det är relationen mellan katten och djurägaren som är problemet när separationsångest uppstår och det är därför ett till djur i hushållet ej förebygger separationsångest.

Det vanligaste beteendet som var önskat, nämligen kattens klösbeteende, rapporterades av 13 % av djurägarna. Det är ungefär samma frekvens som Heidenberger (1997) och Beaver (2003) rapporterade. Beteendet kom dock på andra plats i Heidenbergers undersökning (symptom på oro på första plats). En rapport över frekvensen av oönskade beteenden när djurägare söker hjälp på klinik (Lindqvist et al. 2009) fann att 26 % av djurägarna rapporterade att de sökte för problem med att katten klöste på möbler eller väggar. Skillnaden i resultat beror sannolikt på att denna siffra kom från en studie på djursjukhus bland djurägare som sökt för oönskade beteenden. Det ger ett snedvridet material med överrepresentation av vissa beteenden. Andra enkäter som redovisas i samma rapport visar på en frekvens på ca 11 % gällande klösproblem, dessa siffror har också samlats in från djursjukhus men i olika sammanhang. 16 % av katterna i denna studie hade dock ej tillgång till klöspelare eller annan klösmöbel. Av dessa hade enbart 30 % fri tillgång till utevistelse och 5,4 % ingen tillgång alls. Av dem som hade klöspelare var det 5,1 % som rapporterade att den aldrig användes. Det kan vara så att någon tolkat frågan ordagrant och svarat nej om katten har tillgång till klösbräda, men ej klösmöbel. Dock fanns möjlighet till kommentar i anslutning till frågan och några har där förtydligat om det är klösbräda eller klösmöbel som katten har tillgång till. Det har diskuterats i andra studier att tillgången på klöspelare, materialet på pelaren/möbeln och kattens egna preferenser är viktigt för om katten klöser på sådant den inte får (Landsberg 1991). Klösbeteendet är ett naturligt beteende som katten måste få utlopp för (Landsberg 1991). De katter som har tillgång till fri utevistelse kan antas få utlopp för sitt klösbehov utan tillgång till klöspelare inomhus (Landsberg 1991). Dock föredrar katter att klösa efter att de har vaknat (Landsberg 1991), vilket gör att även dessa katter kan må bra av en klöspelare i huset om de sover inomhus. En del av katterna i studien bodde dock ej i boningshuset och rapporterades ändå ha problem med detta beteende. En katt rapporterades t.ex. klösa på dörrkarmen till

mjölkrummet, vilket den inte fick. Enligt Beaver (2003) skaffar sig katter favoritplatser att klösa på och vill man förhindra att ett föremål blir favorit måste man vara snabb. Ett lämpligt klösobjekt måste vara tillräckligt stabilt samtidigt som det ska vara tillräckligt högt för att katten ska kunna stå på bakbenen och kunna sträcka ut sina framtassar (Beaver 2003, Landsberg 1991). Föremålets textur är också viktig enligt Beaver (2003) då klornas kondition hålls bäst i trim med långsgående fibrer. En utekatt kan föredra att klösa på material som liknar det trä den klöser på utomhus. Författaren menar också att vissa katter föredrar att klösa på horisontella ytor och då föredras ofta mattor.

Det näst vanligaste oönskade beteendet i denna undersökning var beteende kring foder och vatten. Flera katter rapporterades tjata på mat och andra rapporterades hetsäta om det fanns mat framme. Katterna i undersökningen vägde i snitt 4,3 kg med en variation mellan 1 och 11 kg. 145 katter rapporterades väga 5 kg eller mer. Dessa data indikerar att flera katter är överviktiga och antingen står på diet, eller borde göra det för att inte riskera hälsoproblem. Heidenberger (1997) kom fram till att katter över 4 kg riskerar att drabbas av oro oftare än andra. Varför diskuteras i hennes studie inte närmare, men borde undersökas mer. Ett antal katter som lekte med vatten uppfattades också som problematiska av djurägare i denna studie. Katter som ej vill äta det som serveras kan också uppfattas som ett problem. Stasiak (2002) diskuterade vilken betydelse den unga kattens föda har för utvecklandet av födopreferenser. Det finns en tendens till att tamkatter väljer en ny typ av födoämne framför en som de är van vid, s.k. neofili. Detta gäller dock ej alla födoämnen, Stasiak nämnde exempelvis i samma studie en neofobi hos katt mot födoämnen med tillsats av artificiell smak av lamm. Vad katten väljer att äta beror enligt Stasiak på flera faktorer så som arv, sociala faktorer och dess tidigare erfarenhet. Att kattens föda också kan påverka kattens beteende diskuteras av Houpt et al. (1988) där de undersökt katter som fått äta enbart tonfisk under en period. Bakgrunden till deras undersökning var att fisk innehåller höga halter kvicksilver, som rapporterats kunna leda till neurologisk påverkan. De diskuterade att katter, som ju till stor del tycker om fisk, ofta får foder som innehåller fisk och de ville därför undersöka riskerna. I deras undersökning kom man fram till att katterna som fick tonfiskdiet vokaliserade mindre, gick och lekte mindre än katter som fått kommersiell kattmat med smak av biff. De spenderade också mer tid med att äta. Vilken typ av foder katterna i denna undersökning fick har ej sammanställts och kan därför ej diskuteras. Andra faktorer som kan ha betydelse, men som ej undersökts närmare, är om katterna har delad matplats eller avståndet mellan matplatsen och kattlådans placering.

I denna undersökning kom urinering på fel ställe lågt i jämförelse med andra undersökningar. 6,1 % av djurägarna i denna studie rapporterade detta som ett störande beteende jämfört med exempelvis Heidenbergers undersökning (1997) där 8,2 % rapporterade beteendet. En annan undersökning (Sung & Crowell-Davis 2006) rapporterade siffran 11 %. Siffran 6,1 % är dock osäker eftersom djurägare kan ha svarat "Ja" på frågan om det föreligger något problem med revirbeteende om katten sprayar urin. Flera har dessutom inte definierat problemet närmare när de svarat att de har problem med hur katten gör sina behov. Om alla "osäkra" svar räknas som problem med urinering skulle resultatet bli 8,9 % istället för 6,1 % (23 katter till). Vissa undersökningar redovisar problem med "eliminering", vilket innefattar både urinering, urinmarkering och defekering (Sung & Crowell-Davis

2006). Andra redovisar urinering och sprayning för sig och defekering för sig (Heidenberger 1997). Detta gör att siffrorna är lite svåra att jämföra. Kommentarer till frågorna om kattsand indikerar att alla inte förstod ordet "substrat" och "strö" kan därför användas som förtydligande i liknande frågeställningar i framtiden. Faktorn "byte av kattsand" kan ses som negativ för katten om djurägaren byter ofta eller snabbt, men kan också vara positiv då flera djurägare beskrivit att de prövar sig fram till den sand som katten föredrar och gör bytet på ett skonsamt sätt. Observera också att kattägare kan uppfatta kattens urinerings- eller defekeringsbeteende som oönskade även på andra sätt än att katten gör sina behov inne i bostaden på fel ställe. En djurägare rapporterade exempelvis att katten urinerade i en sandlåda. En annan djurägare rapporterade att katten defekerade i hjulspår utomhus och inte grävde över avföringen.

En viss osäkerhet i uppdelningen av de rapporterade beteendena och rapporterade orsaker till dem föreligger då djurägare kan ha tolkat frågeställningen olika. Som exempel kan nämnas att "ombyggnad i huset" tolkats som förändring i sociala kontakter (hantverkaren) av någon medan någon annan tolkat det som en miljöförändring (förändrat badrum). De öppna frågorna gav också mycket varierade svar, som är öppna för tolkning. En annan författare skulle kunna tolka beskrivningen av ett beteende annorlunda och därför gjort en annan uppdelning. Störst osäkerhet ligger i kategorierna störande dag- och nattaktivitet, då en del av beteendena skulle kunna tolkas som uppmärksamhetssökande beteende. En viss osäkerhet finns också beroende på vilka deltagare som besvarat enkäten. Det är troligen fler som är mycket intresserade av katter som har svarat, framför allt med tanke på att cirka hälften hittat enkäten via ett kattforum på Internet. Fördelningen är därför troligen inte representativ för Sveriges kattägare som helhet, men detta har varit svårt att uppnå. Jag försökte förhindra detta genom att, som ett komplement, nå kattägare via försäkringsbolag, men utan resultat. Hur eller om frekvensen av oönskade beteenden har påverkats är osäkert.

Vid användandet av enkätgeneratören uppstod problem som innefattade bland annat enkätgeneratorns utformning. Dels var den svårhanterad och sidan fungerade inte hela tiden. Utöver problem med utformningen av enkäten fanns flera inbyggda fel i enkätgeneratören. Dels gick det att skicka in svar, trots att obligatoriska fält ej fyllts i. Detta gjorde att deltagaren ibland fick börja om från början. Vissa deltagare föll säkert bort på grund av detta. Ett annat fel i själva generatören var att enkäten låg kvar trots att publiceringen tagits bort. Detta medförde merarbete i och med att svar fortsatte att komma in trots att stoppdatum passerats. Att det ej gick att svara för flera katter i samma enkät medförde problem för många. I instruktionerna stod att man kunde välja den katt man haft längst, vilket skulle innebära att det finns en högre andel äldre katter i undersökningen än förväntat. Det är dock osäkert hur stor denna påverkan är. Klart är dock att det var många som ej läste instruktionerna i enkäten ordentligt (eller förstod dem). Kortare enkäter, med fler valmöjligheter under utformandet av enkäten är att föredra, både för den som tillverkar enkäten och för de som svarar.

Enligt Horwitz et al. (2002) är det viktigt att identifiera vilken relation som råder mellan familjen och deras husdjur. Enligt densamma är katter känsliga för sin miljö och vissa katter har svårt att anpassa sig till livet i en liten lägenhet, ett flerkattshushåll eller olämplig fördelning av nödvändiga resurser. Okunskap hos

djurägaren kan påverka och ibland till och med förstärka ett beteende. Exempelvis kan en katt som attackerar någons ben bli uppmuntrad att attackera igen om någon skriker. Crowell-Davis (2008) menar att ägare som respekterar och uppskattar djur och natur går att utbilda i djurens naturliga beteenden. Om de ej förstår ett beteende kan de uppleva det som ett problem, men om de förstår beteendet accepterar de det. Författaren menar däremot att det är svårt att utbilda de som ej uppskattar naturen och arternas specifika karaktär. De ägarna är troligen mer intoleranta mot många normala beteenden. Crowell-Davis (2008) redovisar en intressant sammanställning av Hirschman's undersökning över varför människor skaffar husdjur och dess relevans för oönskade beteenden. Kan det vara så att raskattägare är mer toleranta mot vissa problem när de vet att de "stänger in" katten? Enligt Crowell-Davis (2008) finns det djurägare som ändrar sina förväntningar på djuren om några problem uppstår och fokuserar på det roliga. I en undersökning visades att ju högre inkomst hos djurägaren, desto större sannolikhet att de rapporterade något oönskat beteende (Endenburg & Knol 1994). Inkomst eller inställning till djur och natur har ej undersökts i denna studie, men detta indikerar att det finns många faktorer att ta hänsyn till när man diskuterar frågan.

Djurägare ger ofta förvirrande, irrelevant och onödig information vid en konsultation (McGreevy et al 2003). Att ställa rätt frågor är därför av största vikt för att få fram relevant information. Frågorna i denna undersökning var ej anpassade för katter som ej bor i boningshuset/lägenheten, men kommentarer visar att det även fanns katter som bor i ladugården eller annan byggnad. Vilken typ av fråga som ställs är viktig. Öppna frågor ger en större variation i svaren och en stor del av resultatet i denna undersökning kan därför användas som hjälp i att utforma en ny enkät med mer styrda svarsalternativ. Det underlättar sammanställningen av svaren och beräkningar att ha styrda svarsalternativ. Observera att denna studie har undersökt frekvensen av oönskade beteenden. Det vore intressant att jämföra dessa data med en undersökning över frekvensen av olika beteenden. Hur många katter klöser exempelvis på soffan? Hur många djurägare är det som anser att det är ett problem att katten klöser på soffan och vilka är dessa personer? Vilka är det som inte upplever det som ett problem? Har dessa mer kunskap om kattens normala beteenden än de som anser att det är ett problem, eller finns det fler faktorer som är viktiga? Kunskapsnivån hos djurägarna har inte undersökts närmare i denna enkät mer än indirekt genom att fråga om erfarenhet av katt och andra djurslag. Enkäter som undersöker hur olika personer i samma hushåll beskriver samma katt skulle kunna ge en mer komplett bild av situationen.

En klar definition av olika begrepp och en konsekvent användning av dem vore önskvärd i framtiden. Ett försök till klassificering av katters problembeteenden har gjorts tidigare (Odendaal 1997) men vikten av detta bör uppmärksammas mer.

Nästan 10% av katterna i studien kom från katthem. Svaret på frågan om andra husdjur innefattade många andra djurslag då de inkluderade exempelvis eremitkräfta, gäss, salamander, kanin, får, fågel och chinchilla. Många har även kommenterat att de ej "avmaskar regelbundet pga risk för resistens". Kommentarer till svaren tyder på ett stort intresse för katter och en önskan om att hjälpa till att sprida information om enkäten vidare. Detta indikerar att det är en

engagerad grupp djurägare som besvarat enkäten och att kattägare är villiga att hjälpa till och att de tycker att deras katter är viktiga! Detta indikerar också att det finns många som tar till sig ny information och att det gäller att nå ut till dem med information om normala beteenden hos katt och hur de kan förebygga problem.

SLUTSATSER

- ◆ Cirka hälften av kattägarna upplever någon form av störande beteende hos sin katt
- ◆ Klösning på möbler är det vanligaste oönskade beteendet
- ◆ Oönskade beteenden kring foder eller vatten är näst vanligast
- ◆ Kön, ras samt tillgången på utevistelse har betydelse för frekvensen av oönskade beteenden
- ◆ Djurägare till kastrerade katter är överrepresenterade bland de som upplever något oönskat beteende
- ◆ Djurägare till huskatter är överrepresenterade bland de som upplever något oönskat beteende
- ◆ Vilka frågor som ställs är viktigt för resultatet, öppna frågor ger mer varierade svar
- ◆ Det finns många engagerade djurägare i Sverige som vill hjälpa till i forskning och lära sig mer om katten

REFERENSFÖRTECKNING

Bamberger M. & Houpt KA. (2006) Signalment factors, comorbidity, and trends in behavior diagnoses in cats: 736 cases (1991-2001) *Journal of American Veterinary Medical Association*. Nov 15;229(10):1602-6.

Beaver Bonnie V.G. (2003) *Feline Behavior - A Guide for veterinarians* 2nd ed. St. Louis Saunders Company

Crowell-Davis SL. (2008) Motivation for Pet Ownership and Its Relevance to Behavior Problems *Compend Contin Educ Vet*. Aug;30(8):423-4, 427-8.

Crowell-Davis et al. (1997) Social behavior and aggressive problems of cats. *The Veterinary clinics of North America Small animal practice*. Maj;27(3):549-68

Ejlertssons G. (2007) *Statistik för hälsovetenskaperna* Lund : Narayana Press, Gylling

Endenburg N. & Knol BW. (1994) Behavioural, household, and social problems associated with companion animals: opinions of owners and non-owners. *The veterinary Quarterly*. Jul;16(2):130-4.

Ettinger S.J. & Feldman E.C. (2005) Textbook of Veterinary Internal Medicine – Diseases of the Dog and Cat, 6:th ed. St. Louis, Missouri:Elsevier Sanders

Föreningen Djurhjälp. Föreningen Djurhjälp [online] Tillgänglig: <http://www.djurhjalpen.nu/> [23 Sep. 2009]

Heath S. (1994) Commonly encountered feline behavior problems. *Veterinary Quarterly Apr*; 16 Suppl 1:51S

Heidenberger, E. (1997) Housing conditions and behavioural problems of indoor cats as assessed by their owners. *Applied Animal Behaviour Science* 52:345-364

Horwitz D.F., (2008) Managing pets with behavior problems: realistic expectations. *Veterinary clinics of North America Small animal practice* Sep;38(5):1005-21, vi.

Haupt KA. et al. (1988) A tuna fish diet influences cat behavior. *Journal of toxicology environmental health.* 24(2):161-72

Haupt KA. & Zicker S. (2003) Dietary effects on canine and feline behavior. *The Veterinary clinics of North America Small animal practice.* Mar;33(2):405-16, vii-viii.

Josefsson M.G. Katterian. Om Katter:kattraser kattskötsel kattfakta kattbilder [online] 31 Maj 2009 Tillgänglig: <http://www.katterian.se/> [31 Maj 2009]

Landsberg G. (1991) Feline scratching and destruction and the effects of declawing. *The Veterinary clinics of North America Small animal practice.* Mar;21(2):265-79

Landsberg G. (1997) *Handbook of behavior problems of the dog and cat* 2:nd Ed Edinburgh : Saunders, 2003

Levine ED. (2008) Feline Fear and Anxiety. *The Veterinary clinics of North America Small animal practice.* Sep;38(5):1065-79, vii.

Lindqvist C., Loberg J & Andersson M. (2009) *Oönskade beteenden hos katt ur ägarnas perspektiv – en orsak till avlivning?* Skara: Sveriges Lantbruksuniversitet HMH Slutrapport till Jordbruksverket okt.

Luescher AU. (2003) Diagnosis and management of compulsive disorders in dogs and cats. *The Veterinary clinics of North America Small animal practice.* Mar;33(2):253-67, vi.

McGreevy PD et al. (2003) Animal behavior learning environment: software to facilitate learning in canine and feline behavior therapy. *Journal of Veterinary Medical Education* Winter: 30(4):308-17

Odendaal J.S. (1997) A diagnostic classification of problem behavior in dogs and cats. *The Veterinary clinics of North America Small animal practice*. May;27(3):427-43

O'Farrell V. & Neville P. (1994) *Manual of feline behaviour* / Valerie O'Farrell, Peter Neville ; edited by Christopher St. C. Ross Cheltenham : BSAVA

SCB Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2008 och befolkningsförändringar 2008 – www.scb.se [online] Feb 14 2009 Tillgänglig: http://www.scb.se/pages/tableandchart____262456.aspx [Sep 15 2009]

Schwartz S. (2002) Separation anxiety syndrome in cats: 136 cases (1991-2000) *Journal of American Veterinary Medical Association*. Apr 1;220(7):1028-33.

Shore ER. et al. (2005) What's in it for the Companion Animal? Pet Attachment and College Students' Behaviors Toward Pets. *Journal of Applied Animal Welfare Science*. 8:1,1-11

Shore ER. et al. (2008) Pet Owners' Views of Pet Behavior Problems and Willingness to Consult Experts for Assistance. *Journal of Applied Animal Welfare Science* 11:1,63-73

Slater M.R. (2004) Understanding issues and solutions for unowned, free-roaming cat populations. *Journal of American Veterinary Medical Association*. Nov 1;225(9):1350-4.

SLU Enkätgenerator [online] Tillgänglig: <http://enkater.slu.se> [14 Sep. 2009]

Stasiak M. (2002) The development of food preferences in cats: the new direction. *Nutritional Neuroscience*. Sep;5(4):221-8

Sung W. & Crowell-Davis SL. (2006) Elimination behavior patterns of domestic cats (*Felis catus*) with and without elimination behavior problems *American Journal of Veterinary Research* Sep;67(9):1500-1504

Svenska katters diskussionsforum [online] 27 Maj 2009 <http://www.kattforum.se/> [27 Maj 2009]

Horwitz et al. (2002), *BSAVA manual of canine and feline behavioural medicine* ParisQuedgeley, Gloucester : British Small Animal Veterinary Association, cop.

Bilaga 1 – Enkäten

Svarsalternativ vid rullister redovisas i anslutning till respektive fråga.

Enkät

onsdag 23 sep 2009

Sveriges kattpopulation

Beskrivning

Denna enkät innehåller frågor om katters miljö och ägarens relation till katten. Enkäten innehåller bland annat frågor om kattägaren, kattens bostad, katten och hushållets sociala kontakter, kattens ursprung och socialisering, kattens dagliga aktiviteter, revirbeteende samt ev. sjukdomar och beteendeproblem som familjen upplevt. Enkäten har skrivits av Sofia Fransson och är ett examensarbete vid veterinärprogrammet. Jenny Loberg vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa i Skara är handledare.

Syfte

Syftet med enkäten är att göra en kartläggning över den svenska kattpopulationen för att få information om hur katter lever hos sina ägare.

Användningsområde

Genom informationen vi får i enkätsvaren kan vi identifiera eventuella kunskapsluckor hos kattägare. Med dessa svar kan vi sedan arbeta aktivt med att öka kunskapen och förståelsen för katten som djur och på så vis öka kattens välfärd.

Ansvarig utgivare

student: Sofia Fransson handledare: Jenny Loberg

Basfakta

Ägaruppgifter och uppgifter om katten

Dessa uppgifter ger oss information om vem du är som besvarar enkäten, dina tidigare erfarenheter av djur samt vilken katt du beskriver och lite om dess personlighet. Har du fler än en katt vill vi gärna att du besvarar enkäten en gång / katt. Finns ej möjlighet till detta ser vi helst att du besvarar enkäten med tanke på den katt du har haft längst av de katter som finns i ditt hushåll idag.

* 1.1 Ditt kön

- Man
 Kvinna
 Vill ej svara

* 1.2 Din ålder?

* 1.3 Du bor i vilket län?

* 1.4 Vilken ras har katten?

T. ex. perser, abessinier eller ragdoll. (En oregistrerad katt eller blandras kallas huskatt.)

* 1.5 Tidigare erfarenhet av husdjur.

Om ja på någon av frågorna, beskriv vilken erfarenhet (när?/vilket djur?/hur länge?) i kommentarfältet.

	Ja	Nej
Har du tidigare erfarenhet av katt?	☐	☐
Har du tidigare erfarenhet av denna ras?	☐	☐
Har du erfarenhet av andra husdjur sedan tidigare?	☐	☐

Ev kommentar:

* 1.6 Varifrån har du skaffat din katt?

- Uppfödare
- Privatperson
- Katthem
- Annat

* 1.7 Varför skaffade du denna katt?

T.ex. som sällskap till dig, sällskap till annan katt, avel etc.

* 1.8 Kattens kön

Svarsalternativ: Hane, Hona, Hankastrat, Honkastrat

* 1.9 Kattens födelsedatum

Om okänt, uppskatta årtalet och välj 1 januari.

Ev kommentar:

* 1.10 Används katten till avel?

Vänligen specificera antalet kullar och ålder på honkatten vid dessa tillfällen. Har du parat katten, men ej lyckats få någon kull, skriv detta i kommentarfältet. Om hankatt, specificera antalet parningar och ålder på katten vid dessa tillfällen.

- Ja
 Nej

Ev kommentar:

* 1.11 Hur gammal var katten när du skaffade den?

Specificera om det är veckor/månader/år.

* 1.12 Hur gammal var katten vid avvänjningen?

Svara i antalet veckor. Om okänt skriv siffran 0.

* 1.13 Beskriv din katts personlighet:

Välj de alternativ som bäst passar in på din katt. Mer text kan skrivas i kommentarfältet.

- Lugn
 Stressad

- Social
- Skygg
- Lekfull
- Stillsam
- Annat

Ev kommentar:

1.14 Hur mycket väger din katt?

Svara i kg. (ex 3,5) Om vikten är uppskattad, skriv detta i kommentarfältet. Här kan du också skriva om du upplever katten normal-/under-/överviktig.

Ev kommentar:

Sociala kontakter och interaktioner

- Kattens reaktion på sin omgivning

Denna del av enkäten syftar till att ge oss mer information om kattens sociala kontakter, både med människor och med djur. Vilka kontakter finns och hur reagerar katten inför dessa? Hur har det sett ut historiskt? Några förändringar? Finns det några problem? Om en fråga inte är tillämpbar i ditt fall, hoppa över den och gå vidare till nästa.

* 2.1 Finns det fler katter i hushållet?

Om Ja, hur många och deras ålder?

- Ja
- Nej

Ev kommentar:

* 2.2 Finns det fler husdjur i hushållet?

Om ja, vilka?

- Ja
 Nej

Ev kommentar:

* 2.3 Antalet personer i hushållet?

Antalet personer >65 år?

Antalet personer 18-65 år?

Antalet personer 11-17 år?

Antalet personer 4-10 år?

Antalet personer <4 år?

Totalt antal personer i hushållet?

Ev kommentar:

* 2.4 Hur beter sig katten..?

Beskriv kattens beteende kortfattat i följande situationer. Ex "rädd och gömmer sig" eller "går fram och hälsar".

..inför främmande barn?

..inför främmande vuxna?

..inför främmande katter?

..inför främmande hundar?

Ev kommentar:

* 2.5 Har katten umgåtts med barn under socialiseringsperioden?

Socialiseringsperioden = perioden mellan ca två och sju veckors ålder.

- Ja
 Nej
 Vet ej

Ev kommentar:

* 2.6 Har katten umgåtts med andra djurslag (förutom katt) under socialiseringsperioden?

Socialiseringsperioden = perioden mellan ca två och sju veckors ålder.

- Ja
 Nej
 Vet ej

Ev kommentar:

* 2.7 Blir katten korrigerad/tillrättvisad när den har gjort något fel?

Om Ja, beskriv hur i kommentarfältet.

- Ja
 Nej

Ev kommentar:

2.8 Försvaret katten sitt revir mot andra katter?

Om ja beskriv hur i kommentarfältet.

- Ja
 Nej
 Vet ej

Ev kommentar:

* 2.9 Upplever du att katten fungerar bra med andra katter i hushållet?

Om endast en katt finns i hushållet: välj "ej tillämbart".

- Välj ett -

Svarsalternativ: Ja, Nej, Ej tillämbart

* 2.10 Upplever du att katten fungerar bra med andra husdjur i hushållet?

Om det ej finns andra husdjur i hushållet, välj "ej tillämbart".

- Välj ett -

Svarsalternativ: Ja, Nej, Ej tillämbart

* 2.11 Upplever du att katten fungerar bra ihop med alla människor i hushållet?

- Ja
- Nej

* 2.12 Om nej på någon av frågorna 2.9-2.11: Upplevs något av detta som ett problem?

- Ja
- Nej

Kattens bostadsmiljö

Denna del i enkäten syftar till att få en bild av hur kattens bostad ser ut. Hur stor yta den har att röra sig på, tillgång på klöspelare etc. Om en fråga inte är tillämbart i ditt fall, hoppa över den och gå vidare till nästa.

* 3.1 Hur ser er bostad ut?

Beskriv boendeform och storlek på bostad (t.ex. Villa/lägenhet, 74kvm, två våningar). Uppskatta i kvm hur stor yta katten har att röra sig på inomhus (inkl.golv, bord, bänkar, hyllor om katten får vara på dessa. Om du har svårt att uppskatta detta, skriv istället om katten får vara på bord, köksbänk etc eller om det finns ytor i bostaden katten ej får vistas på.):

* 3.2 Har hushållet bytt bostad sedan katten flyttade in?

Om ja, skriv ålder på katten vid flytt i kommentarfältet. Beskriv också tidigare boende kortfattat om det skiljer sig från nuvarande. (villa/lägenhet, storlek i kvm, uteplats etc)

- Ja
 Nej

Ev kommentar:

* 3.3 Var gör katten sina behov?

Svarsalternativ: På katlåda inomhus, Utomhus, Både inne på katlåda och utomhus, Använder katlåda bara för urin, Använder katlåda bara för avföring

- Välj ett -

Ev kommentar:

3.4 Beskriv eventuell katlåda/katlådor

Var är katlådan(-orna)
placerad(e)?

Vilket substrat finns i lådan?

Parfumerat?

Används alltid samma substrat?

Om inte, har du bytt det senaste halvåret?

Om ja, upplever du att katten reagerade på substratbytet?

Hur många kattlådor finns tillgängliga?

Är kattlådan med eller utan tak?

Ev kommentar:

3.5 Hur ofta görs kattlådan rent?

* 3.6 Har katten tillgång till klöspelare eller annan klösmöbel?

- Ja
 Nej

3.7 Hur ofta används denna klösmöbel?

Svarsalternativ: Frekvent, Sällan, Aldrig, Vet ej

Ev kommentar:

* 3.8 Beskriv kattens foder.

Vilket foder får katten? (Ex. blöt/torr/egen kokt mat/ tillskott/specialfoder?) Fri tillgång eller restriktiv tillgång? Om restriktiv, hur många gånger per dag? Mängd/dag (uppskattad eller uppvägd)? Antal utfodringplatser? Var finns den/de?

* 3.9 Upplever du något problem med följande beteenden:

Om "Ja" på Annat beteende, specificera vilket i kommentarfältet.

	Ja	Nej
Hur katten gör sina behov?	☐	☐
Klösbeteende?	☐	☐
Revirbeteende?	☐	☐
Beteende kring foder- och vattenintag?	☐	☐
Annat beteende?	☐	☐

Ev kommentar:

Kattens aktiviteter

- vad gör katten?

Denna del i enkäten syftar till att få en bild av kattens aktivitetsnivå och stimulans. Har den

tillgång till utevistelse?

* 4.1 Uppskatta hur många minuter per dygn som går åt till följande aktiviteter:

lek inomhus (på egen hand)?

lek inomhus (med sällskap)?

kel/klappande?

ensam hemma?

Ev kommentar:

* 4.2 Har katten möjlighet att vara utomhus?

Svarsalternativ: Ja, fri tillgång via kattlucka, Ja, men ej fri tillgång, Nej

* 4.3 Hur mycket tid spenderar din katt utomhus..

Uppskatta antalet timmar / dygn i medel. Skriv "0" om inne katt.

..på sommaren?

..på vintern?

Ev kommentar:

* 4.4 Stannar katten borta över ett dygn i taget?

Välj "Inte tillämbart" om katten enbart är inomhus, eller enbart har tillgång till balkong.

- Välj ett -

Svarsalternativ: Aldrig, Det händer, Ofta, Inte tillämbart

Ev kommentar:

Text input field for comments with scrollbars.

Eventuella sjukdomar eller medicinering

Denna del i enkäten syftar till att få en bild av vilka diagnostiserade sjukdomar som finns i kattpopulationen idag och med vilka mediciner dessa behandlas. Vi vill också undersöka om dessa mediciner/sjukdomar påverkar kattens beteende på något sätt.

* 5.1 Är katten frisk idag?

Om nej, beskriv problemet i kommentarfältet inklusive diagnos samt när problemet uppstod/diagnosticerades.

- Ja
- Nej

Ev kommentar:

Text input field for comments with scrollbars.

* 5.2 Är katten under behandling, eller har katten blivit behandlad för någon sjukdom tidigare?

Om ja, skriv vilken behandling (om känt skriv preparat/dosering) katten får/har fått och under vilken tidsperiod i kommentarfältet.

- Ja
- Nej
- Vet ej

Ev kommentar:

5.3 Har kattens beteende förändrats i samband med någon sjukdom och/eller medicinering?

Om ja, hur?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Ev kommentar:

* 5.4 Vaccinerar du din katt regelbundet?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Ev kommentar:

* 5.5 Avmaskar du din katt regelbundet?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Ev kommentar:

Eventuella problembeteenden

Denna del i enkäten syftar till att undersöka förekomsten beteendeproblem hos den svenska kattpopulationen. T.ex. vilka problem upplever kattägare? Hur vanligt är problemen och hur vanligt är det att man söker hjälp? Om ni ej har upplevt några problem i er katts beteende kan ni hoppa över hela denna sektion.

* 6.1 Upplever ni att er katt har något onormalt beteende/beteende som stör er/katten?

Om Ja, beskriv problemet i kommentarfältet. Vad händer?/När?/Var?/Hur?/Hur ofta?/Med eller mot vem?/Konsekvenser av beteendet?

- Ja
- Nej

Ev kommentar:

6.2 Beskriv din reaktion vid händelsen:

6.3 När började problemet?

6.4 Problemet uppstod plötsligt eller gradvis?

6.5 Har någon förändring i sociala kontakter skett i anslutning till att problemet började?

Om Ja, beskriv hur i kommentarfältet.

- Ja
- Nej
- Vet ej

Ev kommentar:

6.6 Har någon förändring i boendemiljö skett i anslutning till att problemet började?

Om ja, beskriv hur i kommentarfältet.

- Ja

- Nej
- Vet ej

Ev kommentar:

6.7 Har ni försökt att lösa problemet själva/på egen hand?

Om Ja, beskriv hur i kommentarfältet.

- Ja
- Nej

Ev kommentar:

6.8 Har ni tagit hjälp för att lösa problemet?

Om Ja, från vem? Vilka råd har ni fått?

- Ja
- Nej

Ev kommentar:

6.9 Vad tror du är orsaken till kattens beteendeproblem?

6.10 Har ni upplevt något problem tidigare i kattens liv, förutom det just beskrivna problemet?

Beskriv problemet i kommentarfältet, när det började/slutade och om ni fick hjälp att lösa det etc.

- Ja
 Nej

Ev kommentar:

Om enkäten

Ett sätt att få information om hur du fått kännedom om enkäten och hur du upplevde att fylla i den.

* 7.1 Hur fick du kännedom om enkäten?

Vänligen specificera vilket försäkringsbolag, vilken hemsida eller vilket "Annat sätt" i kommentarfältet.

Svarsalternativ: Blev kontaktad via telefon, Blev kontaktad via e-post, Via en vän eller familjemedlem, Via ett kattforum eller annan sida för kattintresserade, Via mitt försäkringsbolag, Annat sätt

Ev kommentar:

* 7.2 Var det någon fråga som du anser var svår att förstå?

Om Ja, vilken fråga?

- Ja
- Nej

Ev kommentar:

* 7.3 Tyckte du att det tog för lång tid att fylla i enkäten?

(att enkäten var för omfattande) Om ja, hur påverkade det dina svar?

- Ja
- Nej

Ev kommentar:

kolla

1141

[Gå tillbaka till att editera enkäten](#)

SLU • tel 090-786 82 91 • E-post: enkat@slu.se

Bilaga 2 - Mail till studenter och tillägg

För dig med katt: Ekätundersökning - Kartläggning av den svenska kattpopulationen

[Sofia Fransson](#)

Skickat: den 27 maj 2009 09:32

Till: [stud-alnarp-alla](#); [stud-skara-alla](#); [stud-skinnskatteberg-alla](#); [stud-ultuna-alla](#)

Hej!

Har du katt? Vill du hjälpa mig med mitt examensarbete? Gå in på länken <http://enkater.slu.se/svara.cfm?sv=1141-katt> och besvara enkäten!

Enkäten innehåller frågor om kattens miljö och ägarens relation till katten. Enkäten innehåller bland annat frågor om kattägaren, kattens bostad, katten och hushållets sociala kontakter, kattens ursprung och socialisering, kattens dagliga aktiviteter, revirbeteende samt ev. sjukdomar och beteendeproblem som familjen upplevt.

Enkäten har skrivits av mig, Sofia Fransson och är ett examensarbete vid veterinärprogrammet. Jenny Loberg vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa i Skara är handledare.

Tipsa gärna andra kattägare om undersökningen om du inte själv har katt! Tack på förhand!

mvh

Sofia Fransson, Vet. Stud. Åk 5.

För dig med katt: Enkätundersökning - Kartläggning av den svenska kattpopulationen

[Sofia Fransson](#)

Skickat: den 28 maj 2009 08:51

Till: [studenter-w02-um](#); [studenter-w03-um](#); [studenter-w04-um](#); [studenter-w05-um](#); [studenter-w06-um](#); [jagmast-07-um](#); [jagmast-08-um](#); [studenter-g03-um](#); [studenter-g04](#); [studenter-g05](#); [studenter-g06@stud.slu.se](#)

Hej!

Har du katt? Vill du hjälpa mig med mitt examensarbete? Gå in på länken <http://enkater.slu.se/svara.cfm?sv=1141-katt> och besvara enkäten! Läs informationstexten innan varje avdelning, enkäten ska besvaras för en katt i taget om du har flera (eller välj den katt du har haft längst)!

Enkäten innehåller frågor om kattens miljö och ägarens relation till katten. Enkäten innehåller bland annat frågor om kattägaren, kattens bostad, katten och hushållets sociala kontakter, kattens ursprung och socialisering, kattens dagliga aktiviteter, revirbeteende samt ev. sjukdomar och beteendeproblem som familjen upplevt.

Enkäten har skrivits av mig, Sofia Fransson och är ett examensarbete vid veterinärprogrammet. Jenny Loberg vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa i Skara är handledare.

Tipsa gärna andra kattägare om undersökningen om du inte själv har katt! Tack på förhand!

mvh

SV: För dig med katt: Enkätundersökning - Kartläggning av den svenska kattpopulationen
[Sofia Fransson](#)

Meddelandet skickades med hög prioritet.

Skickat: den 27 maj 2009 15:46

Till: [stud-alnarp-alla](#); [stud-skara-alla](#); [stud-skinnskatteberg-alla](#); [stud-ultuna-alla](#)

Hej igen!

Tack för alla svar som redan inkommit! och till er som tänkt svara, men som inte hunnit än vill jag poängtera något som jag tydligen inte varit tillräckligt tydlig med:

"Har du fler än en katt vill vi gärna att du besvarar enkäten en gång / katt. Finns ej möjlighet till detta ser vi helst att du besvarar enkäten med tanke på den katt du har haft längst av de katter som finns i ditt hushåll idag. "

Alltså, om du vill svara på enkäten men inte har möjlighet eller lust att göra det för flera katter vill jag att du väljer den katt du har haft längst av de katter du nu har. Enkäten är utformad med tanke på en individ / enkät och resultatet blir svårtolkat om detta ej följs.

Tack än en gång för hjälpen!

mvh

Sofia Fransson, Vet. Stud. Åk 5.

Bilaga 3 - Text på Internetforum på Svenska katters diskussionsforum och text på hemsida

På www.katterian.se :

Undersökning om katter i Sverige

Sofia Fransson som läser femte året på veterinärprogrammet. Hon har valt att göra sitt examensarbete om katter. Hjälp Sofia i hennes arbete genom att besvara följande [enkät >>>](#)

På kattforum:

[Enkätundersökning - Kartläggning av den sv. kattpopulationen](#)

▣ av [husmus](#) ons maj 27, 2009 7:27 am

Har du katt? Hjälp mig genom att gå in på [enkäten](#) och svara på frågorna.

Syftet med enkäten är att göra en kartläggning över den svenska kattpopulationen för att få information om hur katter lever hos sina ägare.

Mer information om enkäten finns i länken.

Genom att svara på enkäten hjälper du till i vårt arbete att öka kunskapen om och förståelsen för katten och i förlängningen också kattens välfärd. Tack på förhand!

Hjälp gärna till att sprida länken!

Tillägg: Läs gärna informationstexten innan varje avdelning för att få mer information om hur du ska fylla i enkäten. Den är tänkt för en katt / enkätsvar! Jag har också fått meddelande från webadmin att det ibland dyker upp SQL-error om man använder sig av tecknet ' . T.ex. om man skriver "Hill's". Får du problem när du fyller i enkäten kan du kontrollera detta till att börja med.

Tack för att så många hjälper till och fyller i enkäten!

Senast redigerad av [husmus](#) fre maj 29, 2009 7:11 am, redigerad totalt 1 gång.

Bilaga 4 - Konversation med "Katterian"

Från Marie 20090531 kl. 18:30

Hej Sofia,

Jag har nu lagt upp en länk på katterian startsida och lite information. Har själv också besvarat enkäten förstås :)

Kan du inte meddela mig när det är dags att ta bort länken. Skulle också vara kul att kunna ta del av resultatet och vad du kommer fram till. Kanske vill du få det publicerat på katterian.se?

Hälsningar Marie på katterian.se

----- Original Message ----- From: "Sofia Fransson" <fia@tele2.se>

To: <marie@katterian.se>

Sent: Wednesday, May 27, 2009 8:35 AM

Subject: Enkätundersökning om den svenska kattpopulationen

Hej!

Jag heter Sofia Fransson och läser femte året på veterinärprogrammet. Jag har valt att göra mitt examensarbete inom ett område som står mig varmt om hjärtat, katten. :-)
Tanken är att jag genom en enkätundersökning förhoppningsvis ska få tillräckligt många svar för att kunna säga något om den svenska kattpopulationen som helhet. Enkäten finns ute på nätet: <http://enkater.slu.se/svara.cfm?sv=1141-katt>

Jag har lagt in en länk till den från kattforumet, men jag vore väldigt tacksam för hjälp med spridningen av länken. Vill du hjälpa mig? Kanske genom att länka till den direkt från huvudsidan, eller en länk till forumet. Mer information om enkäten finns i länken, eller så kan du fråga mig om det är något som är oklart.

Vad sägs?

mvh

Sofia Fransson
